

Styrets beretning

Foreløpig årsregnskap 2015

Konserntall. Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor hvis ikke annet er nevnt.

Overskudd etter skatt på 1.406 millioner kroner

- Resultat før skatt 1.776 millioner kroner (2.143 millioner)
- Resultat 1.406 millioner kroner (1.782 millioner)
- Avkastning på egenkapitalen 10,7 prosent (15,1 prosent)
- Ren kjernekapital 13,6 prosent (11,2 prosent)
- Vekst i utlån 5,8 prosent (7,3 prosent) og innskudd 5,6 prosent (8,5 prosent)
- Tap på utlån 169 millioner kroner (89 millioner), hvorav 82 millioner kroner (0 millioner) økte gruppevise nedskrivninger
- Resultat per egenkapitalbevis 7,02 kroner (8,82). Bokført verdi per egenkapitalbevis, inklusive foreslått utbytte for 2015, 67,65 kroner (62,04)
- Foreslått utbytte 2,25 kroner per egenkapitalbevis og avsetning til gaver på 40 millioner kroner

Fjerde kvartal 2015

- Resultat før skatt 388 millioner kroner (434 millioner)
- Resultat 287 millioner kroner (375 millioner)
- Avkastning på egenkapitalen 8,4 prosent (12,1 prosent)
- Tap på utlån 56 millioner kroner (34 millioner), hvorav 51 millioner kroner (0 millioner) i økte gruppevise nedskrivninger
- Resultat per egenkapitalbevis 1,45 kroner (1,85 kroner)

Godt resultat i 2015, men preget av urolige markeder

Hovedtrekk

- Godt resultat fra kjernevirksomheten
- Resultatet ble 376 millioner kroner lavere enn samme periode i fjor på grunn av kurstap på obligasjonsporteføljen i år og høye kursgevinster ved salg av aksjer i Nets i fjor
- Lave tap på utlån. Gruppevise tapsnedskrivninger økt med 82 millioner kroner
- Lav kostnadsvekst i tråd med plan
- Betydelig styrket ren kjernekapital
- God vekst i utlån og innskudd

SpareBank 1 SMN oppnådde i 2015 et resultat før skatt på 1.776 millioner kroner (2.143 millioner).

Overskudd på 1.406 millioner kroner (1.782 millioner) og en avkastning på egenkapitalen på 10,7 prosent (15,1 prosent).

Samlede driftsinntekter i 2015 utgjorde 3.417 millioner kroner (3.302 millioner), en økning på 115 millioner.

Avkastning på finansielle eiendeler ble 459 millioner kroner (720 millioner), herav resultatandel av eierinteresser i tilknyttede selskaper 448 millioner (527 millioner).

Driftskostnadene ble 1.931 millioner kroner (1.789 millioner) i 2015. En betydelig del av kostnadsveksten er konsekvens av konsolidering av SpareBank 1 Markets som datterselskap fra andre kvartal 2015.

Kostnadene i 2014 inkluderer 30 millioner kroner avsatt i morbanken til omstilling. SpareBank 1 SMN har et mål om nullvekst i morbankens driftskostnader. Korrigert for omstillingskostnad og effekt av SpareBank 1 Markets har kostnadsveksten i morbanken vært 1,6 prosent.

Netto tap på utlån og garantier ble 169 millioner kroner (89 millioner), hvorav 82 millioner kroner (0 millioner) i gruppevisse nedskrivninger.

SpareBank 1 SMN oppnådde i 2015 en utlånsvekst på 5,8 prosent (7,3 prosent) og en innskuddsvekst på 5,6 prosent (8,5 prosent).

Ren kjernekapitaldekning var per 31. desember 2015 13,6 prosent (11,2 prosent).

Bankens kapitalplan har hatt betydelig oppmerksomhet de senere år. Målsetningen var inntil desember 2015 en ren kjernekapitaldekning på 13,5 prosent innen 30. juni 2016. Styret vedtok i desember 2015 et nytt mål for ren kjernekapitaldekning på 14,5 prosent, som skal være oppnådd innen 31. desember 2016. SpareBank 1 SMN hadde en ren kjernekapitaldekning på 13,6 prosent per 31. desember 2015. Kapitalplanen er nærmere beskrevet i avsnittet om soliditet.

Kursen på bankens egenkapitalbevis var ved årsskiftet 50,50 kroner (58,50). Det er i 2015 utbetalt et kontantutbytte på 2,25 kroner per egenkapitalbevis for 2014. Dette representerte en utdelingsgrad på 25 prosent av konsernresultatet.

Resultatet per egenkapitalbevis var 7,02 kroner (8,82). Bokført verdi var 67,65 kroner (62,04) per egenkapitalbevis inklusive foreslått utbytte på 2,25 kroner.

Resultat før skatt i fjerde kvartal isolert ble 388 millioner kroner (434 millioner). Kvartalsresultatet preges av:

- God rentenetto
- Stabile provisjonsinntekter
- Lave individuelle tap, men økt avsetning gruppevisse nedskrivninger
- Svak avkastning finansielle investeringer

Forslag til overskuddsdisponering

Det er morbankens regnskap som danner grunnlag for disponering av årsoverskuddet. Morbankens resultat inkluderer mottatt utbytte fra datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet.

I konsernregnskapet foretas full konsolidering av datterselskaper, mens resultatandel fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet konsolideres etter egenkapitalmetoden. Utbytte inkluderes derfor ikke i konsernresultatet.

Forskjell konsern - morbank	2015
Årsoverskudd konsern	1.406
Resultat i datterselskaper	-58
Utbytte og konsernbidrag datterselskap	103
Resultatandel tilknyttede selskaper	-448
Utbytte fra tilknyttede selskaper	351
Elimineringer tilknyttede og datterselskaper	117
Årsoverskudd morbank	1.471

Overskuddsdisponering	2015
Årsoverskudd morbank	1.471
Overført fond for urealiserte gevinster	-66
Årsoverskudd til disponering	1.405
Utbytte	292
Utjevningsfond	616
Grunnfondskapital	457
Gaver	40
Sum disponert	1.405

Årsoverskudd til disponering fremkommer etter endringer i fond for urealiserte gevinster på -66 millioner kroner. Samlet beløp til disponering er med dette 1.405 millioner kroner.

Resultatet er fordelt mellom grunnfondet og eierkapitalen i henhold til deres relative andel av egenkapitalen, slik at utbytte og avsetning til utbytteutjevningsfond utgjør 64,6 prosent av det disponerte resultatet.

Styret foreslår overfor bankens representantskap et kontantutbytte på 2,25 kroner per egenkapitalbevis, totalt 292 millioner. Dette gir en utdelingsgrad til egenkapitalbeviserne på 32 prosent av konsernresultatet. Videre foreslår styret at bankens representantskap avsetter 40 millioner kroner i gaver til allmenntilgitt formål, som representerer en utdelingsgrad på 8 prosent. Utjevningsfondet og grunnfondet tilføres henholdsvis 616 millioner kroner og 457 millioner. Styret fraviker prinsippet om lik utdelingsandel mellom eierkapitalen og grunnfondet for å styrke soliditeten og som følge av at kursen på bankens egenkapitalbevis er under bokført verdi på egenkapitalbeviset. Foreslått disponering reflekterer behovet for å styrke bankens kjernekapital. En økning av utdelingsgraden til egenkapitalbeviserne til 32 prosent (25 prosent) er i tråd med kapitalplanen.

Etter disponering av resultatet for 2015 er egenkapitalbevisbrøken 64,0 prosent.

Styrket rentenetto

Rentenettoen er styrket sammenlignet med 2014, og ble 1.872 millioner kroner (1.790 millioner). Endringen sammenlignet med 2014 tilskrives:

- Økte utlån og innskudd både til privat- og næringslivskunder har bidratt til økte netto renteinntekter
- Reduserte marginer på boliglån som følge av generelle rentenedsettelse og øvrig prispress har redusert utlånsbidraget
- Reprising av innskudd, både for person- og næringslivskunder, kompenserer i stor grad for inntektsbortfall som følge av lavere marginer på boliglån

Rentenetto fra lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt inntektsføres som provisjonsinntekter. Provisjoner for lån solgt til SpareBank Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt utgjorde i 2015 samlet 334 millioner kroner (427 millioner).

Det er i løpet av 2014 og i 2015 gjennomført fem generelle rentenedsettelse på utlån til privatkunder for å tilpasse boliglansrenten til et fallende rentenivå. I denne perioden er innskuddsrentene til privat- og næringslivskunder også redusert.

Økte provisjonsinntekter

Provisjonsinntekter og øvrige driftsinntekter ble 1.545 millioner kroner (1.512 millioner) i 2015, en økning på 33 millioner tilsvarende 2 prosent.

Inntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt er redusert med 93 millioner kroner på grunn av reduserte marginer på personmarkedslån. Det er gjennomgående positiv utvikling på øvrige provisjonsinntekter, og samlet vekst ble 126 millioner kroner som tilsvarer 11,7 prosent. Inntektsøkning fra Markets på 49 millioner kroner er en konsekvens av konsolidering av SpareBank 1 Markets.

Provisjonsinntekter (mill. kr)	2015	2014	Endring
Betalingstjenester	188	188	-1
Kredittkort	56	50	6
Sparing	61	48	13
Forsikring	156	138	18
Garanti provisjoner	72	57	15
Eiendomsmegling	332	315	17
Regnskapstjenester	183	172	10
Markets	64	14	49
Forvaltning	21	20	1
Husleieinntekter	50	45	5
Øvrige provisjoner	28	36	-7
Provisjoner eks. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	1.211	1.084	126
Provisjoner fra SB1 Boligkreditt	326	417	-91
Provisjoner fra SB1 Næringskreditt	8	10	-2
Sum provisjonsinntekter	1.545	1.512	34

Finansielle investeringer

Samlet avkastning på finansielle investeringer (eksklusive resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet) ble 11 millioner kroner (193 millioner) i 2015. Den samlede avkastning fordeler seg som følger:

- Avkastning på konsernets aksjeporteføljer ble totalt 62 millioner kroner (202 millioner)
- Netto kurstap på obligasjoner og derivater ble i 2015 90 millioner kroner (66 millioner). Dette tilskrives i stor grad økte kredittmarginer på likviditetsporteføljen
- Effekt av endret verdsettelsesmodell fastrentelån ble -64 millioner kroner (0 millioner)
- Inntekter på valuta- og renteforretninger ble 102 millioner kroner (57 millioner)

Avkastning finansielle investeringer (mill. kr)	2015	2014	Endring
Kursgevinst/utbytte aksjer	62	202	-139
Obligasjoner og derivater	-90	-66	-24
Endret verdsettelsesmodell fastrentelån	-64	-	-64
Valuta- og renteforretninger	102	57	45
Verdiendring finansielle eiendeler	11	193	-182
SpareBank 1 Gruppen	251	358	-107
SpareBank 1 Boligkreditt	80	38	42
SpareBank 1 Næringskreditt	30	41	-11
SpareBank 1 Kredittkort	21	2	18
BN Bank	41	93	-51
Selskaper eiet av SpareBank 1 SMN Invest	27	31	-3
Andre selskaper	-2	-34	32
Tilknyttede selskaper	448	527	-80
Sum	458	720	-262

SpareBank 1 Gruppen

SpareBank 1 Gruppens resultat etter skatt i 2015 ble 1.287 millioner kroner (1.849 millioner).

Forsikringsvirksomheten er den vesentligste bidragsyter til resultatet, men de øvrige produktselskapene har vist tilfredsstillende resultatfremgang. Resultatet i SpareBank 1 Gruppen er lavere enn i fjor på grunn av svært gode resultater i 2014 etter inntektsføring av avviklingsgevinster i forsikringsvirksomheten. SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet for 2015 ble 251 millioner kroner (358 millioner).

SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt er opprettet av bankene i SpareBank 1-alliansen for å dra nytte av markedet for obligasjoner med fortrinnsrett. Bankene selger de best sikrede boliglånene til selskapet, noe som gir redusert finansieringskostnad. Per 31. desember 2015 har banken solgt lån på samlet 31,9 milliarder kroner (28,3 milliarder) til SpareBank 1 Boligkreditt, tilsvarende 39,6 prosent (38,3 prosent) av samlede utlån til privatmarkedet.

Bankens eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt i 2015 var 17,7 prosent, og bankens andel av resultatet i selskapet i 2015 ble 80 millioner kroner (38 millioner). Bankens eierandel reflekterer bankens relative andel av solgte boliglån. Ny eierandel per 31. desember 2015 er 19,0 prosent.

SpareBank 1 Næringskreditt

SpareBank 1 Næringskreditt er etablert etter samme modell og med samme administrasjon som SpareBank 1 Boligkreditt. Per 31. desember 2015 er utlån på 1,5 milliarder kroner (1,5 milliarder) solgt til SpareBank 1 Næringskreditt.

SpareBank 1 SMN eier 33,6 prosent av selskapet, og bankens andel av resultatet for 2015 ble 30 millioner kroner (41 millioner). Bankens eierandel reflekterer bankens relative andel av overførte lån til næringseiendom og bankens eierandel i BN Bank. Av utlånene i SpareBank 1 Næringskreditt er 79,9 prosent overført fra BN Bank.

BN Bank

SpareBank1 SMN eier 33,0 prosent av BN Bank per 31. desember 2015.

Styret i BN Bank har i 2015 besluttet å rendyrke banken som en privatmarkedsbank og avvikle bedriftsmarkedsvirksomheten som består av utlån til lavrisiko næringseiendom. Bakgrunnen for dette vedtaket er de særnorske kapitaldekningsregler som medfører at egenkapitalavkastningen på denne aktiviteten blir lav. Dette skyldes at BN Bank i lavrisikosegmentet konkurrerte hovedsakelig med utenlandske aktører som setter prisen på basis av andre og mer liberale reguleringer og krav til kjernekapital. Det er ingen utsikter til at det særnorske kapitaldekningsregelverket vil bli endret.

BN Banks nye strategi er en rendyrking av en privatmarkedsaktivitet og å bli en bank for kunder som foretrekker et selvbetjeningskonsept og dermed gunstige renter over tid.

SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet i BN Bank i 2015 ble 41 millioner kroner (93 millioner) som gir en avkastning på egenkapitalen på 3,5 prosent. Resultatet er preget av engangseffekter knyttet til avvikling av næringslivsporteføljen og økte kredittmarginer på likviditetsporteføljen.

Banken har de senere årene bygd opp en betydelig privatmarkedsvirksomhet med tilfredsstillende lønnsomhet. Styret i BN Bank ser et stort utviklingspotensial i denne virksomheten, og vil kanalisere all kraft inn mot privatmarkedet. Banken har ambisjoner om økt vekst og økt lønnsomhet.

BN Bank vil fortsatt være en del av SpareBank 1-alliansen. SpareBank 1 SMN vil videreføre sitt eierskap i BN Bank og vil bidra til at virksomhetsendringen gjennomføres på en måte som sikrer kreditorenes interesser.

Arbeidet med nedbygging av bedriftsmarkedsvirksomheten vil skje kontrollert over tid. For SpareBank 1 SMN vil dette isolert sett bidra til redusert konsolidert risikovektet balanse og dermed bedret kapitaldekning. Av SpareBank 1 SMNs risikovektede balanse på 89,5 milliarder kroner er ca. 7,5 milliarder kroner knyttet til bedriftsmarkedsengasjement i BN Bank, samt BN Banks engasjement solgt til SpareBank 1 Næringskreditt. Dette utgjør for SpareBank 1 SMN ca. 1,1 prosentpoeng på ren kjernekapitaldekning når nedbyggingen er gjennomført. Arbeidet med avvikling av næringslivsporteføljen er godt i gang, og i perioden september til desember 2015 er porteføljen redusert med 5,5 milliarder kroner tilsvarende 17 prosent. Styret i BN Bank har som målsetting at 50 prosent av bedriftsmarkedsporteføljen skal være avvirket innen 31. desember 2016.

SpareBank 1 Kredittkort

Resultatet for 2015 ble 112 millioner kroner. SpareBank 1 Kredittkort eies av SpareBank 1-bankene, og SpareBank 1 SMN har en eierandel på 18,4 prosent. SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet i 2015 ble 21 millioner kroner og andel av porteføljen utgjør 792 millioner kroner (715 millioner). Selskapet var i ordinær drift fra første juli 2014, og det foreligger derfor ikke sammenlignbare resultattall med tidligere perioder.

Begrenset kostnadsvekst

Samlede kostnader ble 1.931 millioner kroner (1.789 millioner) i 2015 og konsernets kostnader har økt med 142 millioner kroner sammenlignet med 2014. Av økningen i konsernet er 122 millioner kroner knyttet til

konsolidering av SpareBank 1 Markets som datterselskap fra andre kvartal 2015. Eksklusive effekten av SpareBank 1 Markets og fratrukket omstillingskostnad i 2014 på 30 millioner kroner var kostnadsveksten i konsernet 50 millioner kroner, tilsvarende 2,8 prosent.

Morbanken har redusert kostnadene med 18 millioner kroner siste 12 måneder fratrukket forannevnte omstillingskostnad. Med virkning fra andre kvartal 2015 overførte SpareBank 1 SMN sine kapitalmarkedsaktiviteter til SpareBank 1 Markets. Dette representerer et kostnadsbortfall for morbanken i 2015 på 38 millioner kroner, og hensyntatt dette er kostnadene i morbanken økt med 20 millioner kroner tilsvarende 1,6 prosent sammenlignet med 2014. Årsaken til økningen er i hovedsak økt formueskatt, nedskrivning på immaterielle eiendeler i SpareBank 1 Banksamarbeidet, økte sponsorkostnader og ansattesamling i Berlin, som samlet representerte økte kostnader på 25 millioner kroner. Hensyntatt engangs- og omstillingskostnader var kostnadsveksten i morbanken på 0,8 prosent.

Det er iverksatt omfattende effektiviseringstiltak i banken, og målet er nullvekst i kostnader. I morbanken er antall fast ansatte årsverk redusert med 75 til 645 i 2015 (i tillegg kommer reduksjon på 32 årsverk som følge av overføring av kapitalmarkedsaktivitet til SpareBank 1 Markets).

Driftskostnader i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde 1,50 prosent (1,52 prosent). Kostnader i forhold til inntekter ble i konsernet 50 prosent (44 prosent).

Lave tap og lavt mislighold, økt avsetning gruppevise nedskrivninger

I 2015 ble netto tap på utlån 169 millioner kroner (89 millioner), hvorav 82 millioner kroner (0 millioner) er økte avsetninger til gruppevise nedskrivninger. Dette utgjør 0,14 prosent av totale utlån (0,08 prosent). Netto tap i fjerde kvartal isolert var 56 millioner kroner (34 millioner), hvorav 51 millioner kroner (0 millioner) er økte gruppevise nedskrivninger.

For utlån til konsernets næringslivskunder er det i 2015 netto tapsført 151 millioner kroner (81 millioner), inklusive økning i gruppevise tapsnedskrivninger på 82 millioner (0 millioner).

I privatmarkedsporteføljen er det i 2015 netto tapsført 18 millioner kroner (8 millioner).

Samlede individuelle nedskrivninger på utlån per 31. desember 2015 utgjorde 183 millioner kroner (172 millioner).

Samlede problemlån (misligholdte og tapsutsatte) utgjør 604 millioner kroner (486 millioner), tilsvarende 0,47 prosent (0,40 prosent) av brutto utlån, inklusive lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

Mislighold over 90 dager var 205 millioner kroner (270 millioner). I prosent av brutto utlån er misligholdet 0,16 prosent (0,22 prosent). Av samlet mislighold er det tapsavsatt 26 millioner kroner (67 millioner), tilsvarende 13 prosent (25 prosent).

Misligholdet fordeler seg på næringslivskunder med 50 millioner kroner (114 millioner) og 155 millioner (156 millioner) på privatmarkeds kunder.

Andre tapsutsatte utlånsengasjement utgjorde 399 millioner kroner (216 millioner). Av brutto utlån utgjør andre tapsutsatte engasjement 0,31 prosent (0,18 prosent). 157 millioner kroner (105 millioner) eller 39 prosent (49 prosent) er tapsavsatt.

Andre tapsutsatte engasjement fordeler seg på næringslivskunder med 350 millioner kroner (201 millioner) og 49 millioner (16 millioner) på privatmarkeds kunder.

Gruppevise tapsnedskrivninger

Beregning av gruppevise tapsnedskrivninger gjøres med utgangspunkt i:

- Hendelser som har påvirket bankens portefølje (som gir migrering mellom risikoklassene)
- Hendelser som ennå ikke har påvirket porteføljen på grunn av at bankens kredittrisikomodeller ikke fanger effektene raskt nok opp (for eksempel makroøkonomiske forhold)

Det er i tredje og fjerde kvartal 2015 funnet grunnlag for å øke gruppevise tapsnedskrivninger med henholdsvis 31 og 51 millioner kroner. Bakgrunnen for dette er økt sannsynlighet for tap innenfor oljerelatert virksomhet som følge av en utfordrende markedssituasjon. Samlede gruppevise tapsnedskrivninger er med dette 376 millioner kroner (295 millioner), som utgjør 0,30 prosent (0,24 prosent) av totale utlån. Gruppevise nedskrivninger fordeler seg med 96 millioner kroner på privatmarkedet og 281 millioner kroner på næringsliv.

Forvaltningskapital 132 milliarder kroner

Bankens forvaltningskapital per 31. desember 2015 var 132 milliarder kroner (126 milliarder), og har økt med 6 milliarder tilsvarende 4,7 prosent. Økt forvaltningskapital er en konsekvens av økte utlån og økte likviditetsreserver.

Per 31. desember 2015 er utlån på til sammen 33 milliarder kroner (30 milliarder) solgt fra SpareBank 1 SMN til SpareBank 1 Boligkreditt og til SpareBank 1 Næringskreditt. Disse lånene fremkommer ikke som utlån i bankens balanse. Kommentarene som omhandler vekst i utlån inkluderer dog utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

God vekst i utlån til personkunder, redusert vekst i utlån til næringsliv

Totale utlån har økt med 6,9 milliarder kroner (8,1 milliarder), tilsvarende 5,8 prosent (7,3 prosent) i 2015 og var 127,4 milliarder (120,4 milliarder) per 31. desember 2015.

Utlån til personkunder økte med 6,6 milliarder kroner (5,5 milliarder) til 80,7 milliarder i 2015 (74,1 milliarder), som tilsvarer en vekst på 9,0 prosent (8,0 prosent).

Vekst i utlån til bedriftskunder i 2015 ble 0,3 milliarder kroner (2,7 milliarder) tilsvarende 0,7 prosent (6,1 prosent). Samlede utlån til bedriftskunder utgjorde 46,7 milliarder kroner (46,3 milliarder) per 31. desember 2015. Utlån til personkunder utgjorde 63 prosent (62 prosent) av ordinære utlån til kunder ved utgangen av 2015.

(Fordelt i henhold til sektor – se note 5).

Innskudd

Innskudd fra kunder økte i 2015 med 3,4 milliarder kroner (4,8 milliarder) til 64,1 milliarder kroner (60,7 milliarder) per 31. desember 2015. Dette tilsvarer en vekst på 5,6 prosent (8,5 prosent).

Innskudd fra personkunder økte med 1,8 milliarder kroner (2,6 milliarder) til 28,3 milliarder kroner, tilsvarende 6,9 prosent (10,9 prosent), og innskudd fra bedriftskunder økte med 1,6 milliarder kroner (2,1 milliarder) til 35,8 milliarder kroner, tilsvarende 4,6 prosent (6,7 prosent).

Innskuddsdekningen i SpareBank 1 SMN var 68 prosent 31. desember 2015 (67 prosent).

(Fordelt i henhold til sektor – se note 10).

Bestand investeringsprodukter

Samlet kundeportefølje av investeringsprodukter ført utenfor bankens balanse var 31. desember 2015 på 6,6 milliarder kroner (6,2 milliarder). Sammenlignet med i fjor er det reduserte verdier på aksjefond, mens aktiv forvaltning har økt betydelig.

Investeringsprodukter, kundeporteføljer (mill. kr)	2015	2014	Endring
Aksjefond	3.680	4.002	-322
Spareforsikring	683	597	86
Aktiv forvaltning	2.197	1.611	586
Totalt	6.560	6.210	350

Forsikring

Bankens forsikringsportefølje har hatt en vekst på 5,6 prosent siste 12 måneder. Veksten på skadeforsikring har vært 2,5 prosent, på personforsikring 9,8 prosent og på tjenestepensjon har porteføljen økt med 12,1 prosent.

Forsikring, premievolum (mill. kr)	2015	2014	Endring
Skadeforsikring	724	706	18
Personforsikring	269	245	24
Tjenestepensjon	195	174	21
Totalt	1.188	1.125	63

Privatmarked

Driftsinntektene for 2015 ble om lag på samme nivå som 2014, og ble samlet 1.663 millioner kroner med 948 millioner kroner i rentenetto og 715 millioner kroner i provisjonsinntekter. Avkastning på anvendt kapital i privatmarkedssegmentet ble 15,8 prosent. Som anvendt kapital er regulatorisk kapital på 13,5 prosent benyttet, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning innen 30. juni 2016.

Utlånsmarginen i 2015 ble 2,07 prosent (2,39 prosent), mens innskuddsmarginen ble -0,14 prosent (-0,42 prosent) målt mot 3 mnd Nibor. Gjennomsnittlig 3 mnd Nibor ble redusert med ca. 30 basispunkter i løpet av 2015.

Siste 12 måneder ble utlåns- og innskuddsvekst i privatmarkedet henholdsvis 8,4 prosent og 6,2 prosent.

Det er gjennomgående lav risiko i utlån til privatkunder, og dette reflekteres i fortsatt svært lave tap. Det er ingen indikasjoner på økte taps- og misligholdsnivåer i bankens boliglånsportefølje. Låneporteføljen er sikret med pant i boligeiendom, og verdiutviklingen på boliger har vært tilfredsstillende i bankens markedsområde sett under ett.

Næringsliv

Driftsinntektene ble 1.164 millioner kroner i 2015 og har økt med 6 prosent fra 2014. Netto renteinntekter ble 971 millioner kroner, mens andre inntekter ble 193 millioner.

Avkastning på anvendt kapital for næringslivssegmentet ble 12,4 prosent for 2015. Som anvendt kapital er regulatorisk kapital på 13,5 prosent benyttet, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning innen 30. juni 2016.

Utlåns- og innskuddsmargin ble henholdsvis 2,68 prosent (2,90 prosent) og -0,34 prosent i 2015 (-0,60 prosent).

Utlånene økte med 0,9 prosent og innskudd økte med 6,9 prosent siste 12 måneder.

Datterselskaper

Samlet resultat i bankens datterselskaper i 2015 ble 130,7 millioner kroner (124,6 millioner) før skatt. Resultatene er fra selskapsregnskapene.

Resultat før skatt (mill. kr)	2015	2014	Endring
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	47,0	50,9	-3,9
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	83,1	67,9	15,1
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	34,8	40,5	-5,7
Allegro Kapitalforvaltning	1,4	2,6	-1,2
SpareBank 1 SMN Invest	38,6	1,7	36,9
SpareBank 1 Markets (fra andre kvartal 2015)	-84,1	-	-84,1
Andre selskaper	9,8	-39,0	48,8
Sum	130,7	124,6	6,1

EiendomsMegler 1 Midt-Norge er markedsleder i Trøndelag og Møre og Romsdal med en markedsandel på 40 prosent, og i Trondheim på ca. 50 prosent. Selskapets resultat før skatt på 47,0 millioner kroner (50,9 millioner) for 2015 er tilfredsstillende. Antall solgte boligenheter var 6.615 i 2015 mot 6.381 i 2014.

SpareBank 1 Finans Midt-Norge hadde et resultat før skatt på 83,1 millioner kroner (67,9 millioner) i 2015, og har positiv resultatutvikling som følge av økte inntekter både fra billån og leasing. Selskapet forvaltet ved årsskiftet leasing- og billånsavtaler for til sammen 4,3 milliarder kroner, der leasingavtalene utgjør 2,1 milliarder og billån 2,2 milliarder. SpareBank 1-bankene i Møre og Romsdal hadde i første halvår en eierandel i SpareBank 1 Finans Midt-Norge på 9,1 prosent. De øvrige SamSpar-bankene gikk i juni 2015 inn på eiersiden. Etter dette har SamSpar-bankene en eierandel i SpareBank 1 Finans Midt-Norge på 27,9 prosent. Dette innebærer en betydelig økning i selskapets distribusjonskraft.

SpareBank 1 Regnskapshuset SMN oppnådde et overskudd før skatt på 34,8 millioner kroner (40,5 millioner) i 2015. Resultatet i 2014 inneholder gevinst på salg av aksjer, slik at underliggende resultatutvikling er positiv.

SpareBank 1 Regnskapshuset SMN har en vekststrategi tuftet på oppkjøp av mindre regnskapskontorer. Selskapet retter seg mot SMB-segmentet med en moderne distribusjonsmodell og et bredt tjenestespekter.

Allegro Kapitalforvaltning er et aktivt forvaltningsselskap som forvalter porteføljer for kunder primært i SpareBank 1 SMN og SamSpar-bankene. Bankene er selskapets distribusjonskanal. Resultatet i selskapet før skatt ble i 2015 1,4 millioner kroner (2,6 millioner). Selskapet forvalter en portefølje på 5,4 milliarder kroner inklusive forvaltning av bankens pensjonskasse på 0,7 milliarder.

SpareBank 1 SMN Invest har som formål å investere i aksjer, hovedsakelig i regionale virksomheter. Selskapet hadde et resultat før skatt i 2015 på 38,6 millioner kroner (1,7 millioner). Resultatet i selskapet er konsekvens av verdiendringer og realisering av tap eller gevinster i selskapets samlede aksjeholdning og representerer 11,5 millioner kroner av resultatet. Selskapet har i 2015 hatt eierinteresser i eiendomsselskapene Grilstad Marina og Hommelvik Sjøside og resultatandelen herfra var 27,1 millioner kroner.

SpareBank 1 Markets er datterselskap av SpareBank 1 SMN med virkning fra andre kvartal 2015 og konsolidert inn i konsernregnskapet på linje med øvrige datterselskaper fra samme dato. SpareBank 1 SMN sine kapitalmarkedsaktiviteter i morbanken ble overført til SpareBank 1 Markets som en del av transaksjonen. SpareBank 1 SMN sin eierandel er 73,4 prosent. SpareBank 1 Markets har hovedkontor i Oslo og avdelinger i Trondheim og Ålesund. Det er 109 ansatte i selskapet.

SpareBank 1 Markets AS er et verdipapirforetak med komplett produktspekter. Selskapets ambisjon er å være et lønnsomt kapitalmarkedsmiljø som i samarbeid med eierbankene kan levere alle kapitalmarkedstjenester. Det utføres både kunde- og egenhandel med rente- og valutainstrumenter, obligasjoner, aksjer og aksjederivater. Rådgivning og tilrettelegging av fremmed- og egenkapitalfinansiering for kunder er også viktige produktområder.

Selskapets resultat etter skatt i 2015 ble -102 millioner kroner (inklusive resultatet for første kvartal). Det store underskuddet i 2015 skyldes hovedsakelig kurstap på 76 millioner kroner knyttet til økte kredittmarginer på obligasjonsporteføljen. SpareBank 1 Markets har etter lønnsomhetsforbedrende tiltak i 2015 styrket kundebasen og basen for inntjening på både kunde- og egenhandel. Selskapets inntektsutvikling fra underliggende drift ble forbedret gjennom 2015.

I SpareBank 1 SMNs markedsområde er selskapet det ledende kapitalmarkedsmiljøet. SpareBank 1 Markets har hovedfokus på kunder hvor selskapet selv har en sterk konkurranseposisjon alene eller i samspill med eierbankene.

Andre selskaper har et samlet overskudd på 9,8 millioner kroner (underskudd 39,0 millioner). Dette er i all hovedsak eiendomsselskaper som leier ut lokaler til SpareBank 1 SMN og andre leietakere.

mCASH

SpareBank 1-bankene annonserte den 15. oktober 2015 erverv av den norske delen av mCASH. Hensikten er å styrke bankens posisjon på nye mobile flater som vennebetaling og mobilbetaling i varehandelen.

Tilfredsstillende finansiering og god likviditet

Banken har en konservativ likviditetsstrategi. Strategien legger vekt på å ha likviditetsreserver som sikrer banken overlevelse i tolv måneder med ordinær drift og uten behov for ny ekstern finansiering.

Banken har likviditetsreserver på 21 milliarder kroner og er dermed finansiert i 24 måneder med ordinær drift uten ny ekstern finansiering.

Banken har god diversifisering mellom ulike finansieringskilder og -produkter. Andelen pengemarkedsfinansiering over ett år var ved årsskiftet på 86 prosent (87 prosent). Tilgangen på finansiering i markedet er tilfredsstillende. Dog har marginalkostnaden på seniorfinansiering i markedet vært tiltakende mot slutten av året.

SpareBank 1 Boligkreditt er bankens viktigste finansieringskilde, og per 31. desember 2015 var utlån på samlet 32 milliarder kroner solgt til SpareBank 1 Boligkreditt.

Rating

Bankens rating hos Moody's og Fitch Ratings er henholdsvis A1 (outlook stable) og A- (outlook stable). Banken ble i mai 2015 oppgradert av Moody's i likhet med flere andre norske banker.

Soliditet

Ren kjernekapitaldekning per 31. desember 2015 ble 13,6 prosent (11,2 prosent). Siden tredje kvartal 2015 har ren kjernekapitaldekning økt med 0,4 prosentpoeng. Endringen i fjerde kvartal tilskrives:

- Økt egenkapital som følge av tilbakeholdt overskudd. Effekten er styrket i fjerde kvartal som følge av lavere utdelingsgrad enn lagt til grunn i kapitaldekningsberegningen i de tre første kvartalene av 2015
- Urealisert gevinst i Visa Norge FLI som følge av salg av Visa Europa til Visa Inc styrker kjernekapitalen. SpareBank 1 SMN har innregnet 74,1 millioner kroner som urealisert verdiendring på Visa Norge FLI mot andre inntekter og kostnader (OCI) i fjerde kvartal 2015 (se note 2)
- Vekst i beregningsgrunnlaget knyttet til overgangsreglene i kapitalkravsforskriften (gulvberegningen) svekker kjernekapitalen noe

Per 31. desember 2015 er regulatoriske krav til ren kjernekapital på 11,0 prosent, inkludert kombinerte bufferkrav. Kravet vil øke til 11,5 prosent fra 30. juni 2016 som følge av varslet økning av motsyklisk buffer til 1,5 prosent.

Styret i SpareBank 1 SMN gjør løpende vurderinger av kapitalsituasjonen og fremtidige kapitalkrav.

SpareBank 1 SMN er jevnlig i dialog med Finanstilsynet om kapitalnivået. Finanstilsynet har meddelt en kapitalforventning på 14,5 prosent ren kjernekapital per 31. desember 2016. Dette ble behandlet i bankens styre i desember og nytt mål for ren kjernekapitaldekning på minimum 14,5 prosent per 31. desember 2016 ble vedtatt. Finanstilsynet vil ikke fastsette individuelle pilar 2 tillegg for SpareBank 1 SMN før gjennomføring av SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) i 2016.

Styret i SpareBank 1 SMN legger til grunn at gjennomføring av bankens kapitalplan vil sikre at banken når de kapitalkrav markedet forventer og myndighetene setter uten gjennomføring av emisjon.

Styret planlegger med dette for en ren kjernekapitaldekning på 13,5 prosent per 30. juni 2016 (inkludert motsyklisk buffer på 1,5 prosent) og en videre økning til minst 14,5 prosent ved utgangen av 2016.

BN Bank sin næringseiendomsportefølje utgjør per 31. desember 2015 ca. 7,5 milliarder kroner av SpareBank 1 SMN sitt beregningsgrunnlag. Videre avvikling av denne porteføljen vil styrke ren kjernekapitaldekning med ca. 1,1 prosentpoeng. Per 31. desember 2015 er SpareBank 1 SMN sin andel av beregningsgrunnlaget i BN Bank redusert med 1,5 milliarder kroner siden august 2015.

Følgende tiltak er de vesentligste i konsernets kapitalplan:

- Fortsatt god bankdrift gjennom effektivisering og prioritering av lønnsomme segmenter
- Utbyttepolitikken praktiseres med effektiv utdeling på 25 til 35 prosent av konsernresultatet
- Moderat vekst i bankens balansekrevene virksomheter, med prioritering av utlån til husholdninger

Bankens egenkapitalbevis (MING)

Bokført verdi per egenkapitalbevis per 31. desember 2015 inklusive et foreslått utbytte på 2,25 kroner var 67,65 kroner (62,04), og resultatet per egenkapitalbevis ble 7,02 kroner (8,82).

Pris/Inntjening var 7,19 (6,63) og Pris/Bok 0,74 (0,94).

Kursen ved årsskiftet var 50,50 kroner og det er i 2015 utbetalt 2,25 kroner i utbytte per egenkapitalbevis for 2014.

Risikoforhold

Kredittkvaliteten i bankens utlånsportefølje er tilfredsstillende, taps- og misligholdsnivået er lavt, og det foreligger ingen konsentrasjoner i misligholdte og tapsutsatte engasjement.

Banken legger til grunn fallende vekstrate i BNP som følge av reduserte oljeinvesteringer. En svakere norsk krone har virket positivt for norsk eksportnæring, og vil delvis motvirke noe av disse effektene. Banken forventer lav vekst i utlån til midtnorsk næringsliv fremover som følge av begrenset investeringsnivå.

Reallønnsveksten vil være lav, men med et vedvarende lavt rentenivå vurderer banken at tapsrisiko i bankens privatmarkedsportefølje vil være lav. Usikkerheten er først og fremst knyttet til arbeidsledighetsutviklingen. Banken forventer en viss økning i arbeidsledigheten, men legger til grunn at arbeidsledigheten vil være relativt moderat i bankens markedsområder sett under ett.

Kredittetterspørselen fra norske husholdninger har blitt noe redusert, men er fortsatt høyere enn lønnsveksten og vil i stor grad påvirkes av utviklingen i boligprisene. Banken forventer at tap på boliglån fortsatt vil være lave. Dersom boligprisene stagnerer, eller faller, vil det være en risiko for at husholdningenes sparerate øker, noe som vil gi redusert omsetning for deler av norsk næringsliv.

Bankens resultater påvirkes direkte og indirekte av svingningene i verdipapirmarkedene. Den indirekte effekten skyldes i all hovedsak bankens eierandel i SpareBank 1 Gruppen, hvor både forsikringsvirksomheten og fondsforvaltningsaktivitetene påvirkes av svingningene.

Banken er også eksponert for risiko knyttet til tilgang på ekstern finansiering. Dette reflekteres i bankens konservative likviditetsstrategi (se forøvrig avsnittet foran om finansiering og likviditet).

Utsikter

Styret er godt tilfreds med resultatet for 2015. Dette til tross for resultatnedgangen fra 2014, som i hovedsak skyldes store ekstraordinære inntekter i 2014. Banken har oppnådd god vekst i det meget konkurranseutsatte privatmarkedet og har forsterket sin markedsposisjon. Redusert låneetterspørsel fra bedriftsmarkedet i kombinasjon med styrket risikofokus har bidratt til at banken har redusert utlånsveksten i tråd med forutsetningene i kapitalplanen. Bankens datterselskaper og tilknyttede selskaper har ved inngangen til 2016 tilfredsstillende utvikling.

Konjunktursituasjonen ved inngangen til 2016 er preget av lav oljepris og utfordrende markedsvilkår for oljeprisavhengig industri. Ved utgangen av 2015 har problemene innen olje/offshore imidlertid ikke gitt tendenser til økt mislighold i bankens utlånsporteføljer. Arbeidsledigheten i bankens markedsområder sett under ett har ikke økt signifikant. Fortsatt lave oljepriser medfører at usikkerheten rundt bankens eksponering mot oljereelatert virksomhet, spesielt på Sunnmøre, er større ved inngangen til 2016 enn for ett år siden. Bankens mislighold er på et meget lavt nivå, noe som er hovedforklaringen til svært lave individuelle tapsnedskrivninger. Usikkerheten har medført at det er foretatt en økning av bankens gruppevisse nedskrivninger i fjerde kvartal med 51 millioner kroner øremerket denne sektoren. Det ble gjort en tilsvarende avsetning i tredje kvartal på 31 millioner kroner.

Målet om ren kjernekapital på 13,5 prosent innen 30. juni 2016 ble nådd pr 31. desember 2015. Styret har vedtatt et nytt mål på 14,5 prosent som skal være oppnådd innen 31. desember 2016. Styret legger til grunn

at målet vil nås med de virkemidler banken har i sin kapitalplan, som hovedsakelig er god løpende inntjening, redusert vekst spesielt på næringsliv, samt nedbygging av utlånsporteføljen i BN Bank. Banken har handlingsrom til å møte kravene fra myndighetene uten å gjennomføre emisjon. Styret legger til grunn en gradvis økning av utbyttet fremover.

For å styrke bankens konkurransekraft gjennomføres store endringsprosjekter innenfor digitalisering, distribusjon og arbeidsprosesser. Dette vil effektivisere bankdriften og øke kvaliteten på bankens kundeopplevelser.

Selv med de svekkede utsiktene for norsk økonomi forventer styret at også 2016 vil gi tilfredsstillende inntjening for SpareBank 1 SMN.

Trondheim, 2. februar
Styret i SpareBank 1 SMN

Kjell Bjordal
Styrets leder

Bård Benum
Nestleder

Paul E. Hjelm-Hansen

Aud Skrudland

Morten Loktu

Janne Thyø Thomsen

Arnhild Holstad

Venche Johnsen
Ansatterepresentant

Finn Haugan
Konsernsjef